

mateix significat, un manlleu que llavors degué fer-li la llengua bretona; els dialectes de la qual justament reflecteixen el grup -ct-, ací i allà, per c'h/š/z, i la -A hi cau normalment: bretó mj. *plez* (singulatiu *plezenn*) «clòture de branches ployées, échalière» (Ernault), avui *plec'henn*, *plegenn*, «clai e, clairevoie en branches», dialecte de Léon, *pléš* 'combinació de posts horitzontals descansant damunt les lloses del teulat' en els Monts d'Arrée: Pedersen, *Vgl. Gramm. d. kelt. Sprachen* I, 229; Giese, enquesta d'Arrée, VKR IV, 350.

DERIV.: *Pletiu*, és el terme de Ribagorça, Pallars i Urgellet per a la 'jaça': «Ella segueix les aygues del Noguera / --- / per mostrar a Gentil l'aguda serra, / que du a son front la creu de Sant Valier; / Coflents y Isil li ensenyen ses boscuries, / sos verts *pletius*, fari-golars y prades, / sos llacs Aubé, vall d'Arce ses cascades / ---», *Canigó* IV, v. 378; el 1935 definia jo el mot, recollit a tots els pobles de Cardós i Vall Ferrera «indret pla a l'alta muntanya, no clos, on fa nit habitualment el bestiar a l'estiu; gràcies als excrements que s'hi dipositen, sol créixer-hi abundantment l'herba»; s'usa també a Castellbò, Borén, Llessui, Sarroca de Bellera i Roda (BDC XVI, 10; XIX, 192); la definició del *D.Ag.* 'conjunt de pletes' és inexacta (BDC XXIII, 303-4); aran. alt i central *pletíyū* id., i a Bagergue amb la lògica derivació semàntica 'lloc on creix herba tendra a la primavera' (*Voc. Ar.*, 96). Si estic prou informat aquest derivat en gascò només és d'Aran, i a penes passa de la frontera lingüística aragonesa, si no és sense sortir de Ribagorça, car hi ha *El Pletil* a Barbaruens (vall afluent de la dreta de l'Ésera ja netament aragonesa), nom que es repeteix més amunt, en El Ru (el límit lingüístic) i en alguns punts de la Vall de Benasc (1965).

La variant en -l sembla ser una forma antiga. Car també la vaig sentir (*pletil*) el 1953, a l'informant més vell de Taüll (nascut cap a 1878); el mateix digué més tard *pletil* amb -ll (1962: *Lo Pletill de la Pala*, portella a la carena entre Taüll i Sant Nicolau). Avui a la Vall de Boí sento *pletíy* o *pletíyū* fins als vells (Barruera, 1953, Boí c. 1960); però resta predominant a les Valls de Barravés i Castanesa: *pletil* dos o tres a Senet, 1957 (*pletíls* ibidem «llanos dentro de las montañas» li digueren a Krüger, l. c.), *pletil* a un, *pletil* a tres, a Aneto, *pletil d'Espona* a Castanesa, tossal del *pletílet* (pujol poc elevat) damunt el bordal de Posinques (Fontjanina), 1957. En canvi *pletíy* a Bono i a Cierco.

Fora d'aquesta zona més occidental hi ha *pletíy* pertot: a les valls de Cabdella, Aneu, Assua, Sort, i fins a l'Alt Urgellet. Quasi pertot és lloc obert i sense redossos; tanmateix a l'altíssima vall de Cabanes (terme de Son), bastant amunt cap als espadats del Bassiero, hi ha el *Pletíy de Cabanes*, on em conten que «hi havien fet orri: hi munyien les ovelles»; però no és cabana el que hi ha sinó una gran cova, que, amb el sentit arcaic del mot *Cabanes*, sembla haver servit per anomenar tota la vall (veg. CABANA).

Altrament, en general, no sols són llocs fixos, sinó

molt sovint coneguts amb vells noms propis de lloc, p. ex. a Cabdella *Pletíy de Cubeso* (estany *kubézo* < CUPELLUM 'cubell'), *P. de la Cubeta, dels Covils, de la Coma de Míg. Pletíy d'Auló* en el caire de la serra entre Montenartó i Rialb, teatre de l'èpica batalla de vuit mesos l'any 1938, contra el poder de les tenebres; d'altres a Avellanós, Alós, Àrreu, Son, Espot, Llessui; i encara en tinc dos de registrats a l'Urgellet, a Noves i *Lo Pletíy de les Vaques* a Aós, vall mig andorrana. Més a l'Est i SE. ja diuen *jaça*. Amb caràcter minoritari, s'obre la e': un *platiu* a Llessui, dos *platiu* i un *platiy* a Cabdella, *Los Platiys* a Llagunes (damunt Sort). *Barranc del platiyét* Caregue. Menys corrent el verb, que en el cas d'*apletar*, tanmateix he sentit algun cop, per fer baixar els caps audaçs que s'han enfilat per relleixos: «allí no coste d'*apletiyá* les vaques a la nit» Cabdella (1964). Així ho he sentit dir a J.Lluís Pallarès. La variant en a', evidentment deguda a contaminació de PLANUS o un derivat d'aquest: puix que justament un *pletíy* és un planell obert.

El sufix fou -IVUM o -ILE? El pas de -y a -l és un fet català ben conegut, mentre que -L' > -y només és normal en gascò. No caldria, però, recórrer a la hipòtesi d'un gasconisme pastoral propagat a les valls de la solana pirinenca, car -l > -y es dona sovint a la nostra toponímia quan hi empeny la dissimilació: *Torre-de-lamel* > *Torrelameu*, VALLIS DANIELI(S) > *Valldaneu* (entre el Figaró i Aiguafreda), *Els Crous* < *Els Querols* bastant repetit pels repus del Montseny. I hi ha tres raons per preferir aquesta interpretació: -ILE és sufix típic de llocs pecuaris i pastorals: EQUILE (> *Guils*), CAPRILE (> *Cabrils*), BOVILE, CUBILE, PORCILE, *Cortils de cort, Cabanils* (Gartotxa) etc.; el pas de -il per una banda a -ill (cf. *pernil* per *pernil*) i per l'altra a -iu, s'explica còmodament, però costa de creure que des de -iu es vagi arribar a -ill (bastant estès); en fi la presència de la forma en -il(l) a les valls més reculades és indicatiu d'arcaisme i trobar *pletil* fins a l'aragonsès de Barbaruens reforça més la idea. Com que 'pletíy' es deia CUBILE en llatí, la cosa més convincent és postular *PLICTILE com a fruit d'un encreuament d'aquell amb PLECTA.

Pletar (D.Ag.) no m'és conegut: pronúncia incompleta de *apl-?* *Pletis*. *Apletar* [«albergar-se lo bestiar en algun paratge», Lab. 1839]; *apletat* («terra *apletada*: lloc on fan nit los pastors y bestiar», id.; no crec que sigui això *apletada* en el *Torc*. d'Aversó, sinó mala grafia de *aplatada*, car en present registra *aplatada*; *apletada* D.Amen. i *apletador* id. *Aplet* mot suspecte, afegit en el Lab. de 1888 («lloc on s'arreplega lo bestiar, *soto*»), potser mal llegit per *plet-a* en alguna nota manuscrita.

¹ ἀπόλιον 'pasturatge per a les cabres'. — 2 «Vendemiarello e caucaire de truci / se couseguisson, dins de *plecho* fugent» 'veremadores i trepitjadors de raïm s'empaiten' «fuyant dans des cerceaux» en una escena de jocs bàquics, *Calendau* VI, 11.4. —

³ Aquest és l'abstracte corresponent a ὑπορράπτω «rappiécér, raccomoder (des chaussures, un vête-